

Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка
Навчально-науковий інститут історії та соціогуманітарних дисциплін
імені О.М. Лазаревського

Кафедра всесвітньої історії та міжнародних відносин

ПОГОДЖЕНО

Протокол №__ від «__» _____ 2020 р.

Завідувач кафедри

_____ проф. Ячменіхін К.М.

СИЛАБУС
навчального курсу
«МОДЕРНА ІСТОРІЯ РОСІЇ»

Галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність – 014 Середня освіта (Історія)
Освітній ступінь – бакалавр
Форма навчання – денна
Форма підсумкового контролю – залік

Викладач – Приходьон Олена Юріївна, к.і.н., ст.викладач кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин.

Е-mail: elenamaslyuk13@gmail.com

Години консультацій – щовівторка 12.00-13.00 (304 кабінет).

Анотація курсу

Навчальний курс «Модерна історія Росії» розрахований на студентів закладів вищої освіти історичних спеціальностей з урахуванням наявності у них базового рівня знань середньої освіти, які навчаються за освітньо-професійними програмами підготовки бакалавра. Він побудований відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS).

Курс «Модерна історія Росії» передбачає 10 лекційних, 10 практичних години, а також 70 годин самостійної роботи. Зміст курсу поділяється на три змістових модулів.

Змістовий модуль I.

**Падіння Російської імперії. Громадянська війна
Радянська Росія у 1921-1941 рр.**

Змістовий модуль II.

**СРСР у Другій світовій війні (1939-1945 рр.) та післявоєнна
відбудова.**

СРСР у післявоєнний період (1945-1985 рр.)

Змістовий модуль 3.

Росія в умовах глобалізації

Передреквізити курсу

Для освоєння змісту навчального курсу необхідно засвоїти навчальний матеріал з історії Росії доби Середньовіччя, раннього Нового та Нового часу.

Постреквізити курсу

Після вивчення дисципліни силабусу отримані студентом знання, вміння та навички будуть необхідні для розуміння історичного процесу. Курс буде важливий для написання наукових робіт з історії.

Мета курсу

Вивчення основних етапів історії Росії після розпаду Російської імперії, у період існування Радянської Союзу, а також після його розпаду – за доби існування Російської Федерації у 1990-ті – на початку 2000-х рр. Відтак у центрі уваги перебувають події Лютневої та Жовтневої революцій, період НЕПу, сталінської індустріалізації та колективізації, репресій 1930-х рр., Радянсько-німецька війна, події післявоєнної відбудови, хрущовської «відлиги», брежнєвського «застою», перебудови, розпаду СРСР і становленню Російської Федерації, а також вплив усіх цих подій на хід історичного процесу та історію людства.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Модерна історія Росії» є

- ✓ Ознайомлення з основними завданнями, джерелами та літературою курсу;
- ✓ Закріплення, поглиблення та систематизація знань, здобутих у ході вивчення історичних дисциплін на молодших курсах;

- ✓ Оволодіння практичними навичками роботи з історичними джерелами і науковою літературою з курсу;
- ✓ Розвиток і поглиблення інтересу до історії Росії;
- ✓ Формування уміння критично аналізувати отриману з різних джерел інформацію, застосовувати набуті знання з історії для орієнтації в громадсько–політичному житті та оцінки суспільних явищ і подій.

Очікувані результати курсу

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- базовий фактичний матеріал курсу;
- вільно орієнтуватись в хронології історії Росії ХХ – початку ХХІ ст.;
- знати імена та внесок у розвиток Росії її основних діячів

вміти:

- оперувати сучасною науковою термінологією;
- володіти навичками аналізу та синтезу історичного матеріалу; пошуку, систематизації та інтерпретації інформації;
- визначати тенденції, закономірності, особливості і т.п.
- вміти вести дискусію, чітко висловлювати та аргументовано захищати власну думку;
- давати оцінку ролі історичних діячів та їх впливу на хід історичного розвитку людства у різні хронологічні проміжки часу.
- самоорганізовуватись та самовдосконалюватись, критично мислити.
- Навчатися та займатися самоосвітою, працювати відповідально самостійно й у колективі.
- шукати, критично аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел з застосуванням сучасних інформаційних та комунікативних технологій.
- виокремлювати суперечності, формулювати проблеми та визначати власні шляхи їхнього розв'язання.
- ухвалювати обґрунтовані рішення.
- усно й письмово висловлювати свою точку зору, організувати й брати участь у дискусіях та публічних заходах.
- фахово планувати й реалізовувати дослідницькі проекти з обраної проблеми з використанням сучасних методологічних та теоретичних підходів.
- аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні та соціальні процеси, події та явища.
- застосовувати поглиблені знання з історії Росії при розробці наукових проектів прикладної спрямованості, а також при вирішенні певних практичних проблем.

Програмні результати навчання:

- Базові знання подій, процесів та явищ української та світової історії, а також історії Росії в їх контексті.
- Базові знання з організації та проведення наукових досліджень.

- Базові знання методології та методів історичних досліджень та технологій історіописання, їхнього застосування в наукових дослідженнях.
- Базові знання застосування сучасних інформаційних та комунікаційних технологій в історичних дослідженнях.
- Базові знання про інформаційні ресурси історичної науки, історичні джерела та способи роботи з ними.
- Уміння виявляти взаємозв'язки між процесами минулого та сучасності;
- Уміння оцінювати основні тенденції та особливості історичного розвитку людства у певні історичні періоди;
- Уміння аналізувати відмінності в історіографічних концепціях, підходах та поглядах на пізні історичні проблеми;
- Уміння демонструвати навички професійного спілкування з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі;
- Уміння планувати дослідницькі проекти з історії Росії ХХ – початку ХХІ ст.
- Уміння визначати взаємозалежності та взаємовплив глобалізаційних процесів на міждержавні, міжнаціональні та міжетнічні відносини;
- Уміння досліджувати життя та діяльність конкретних людей, окремих спільнот та великих соціальних груп у контексті історії держав, територій та історичної доби;
- Уміння упорядковувати історичні джерела у відповідності до їхнього інформаційного потенціалу при розробці конкретної науково-дослідницької теми та реалізації проектів;
- Уміння формулювати мету та завдання конкретного історичного дослідження;
- Уміння всебічно розглядати дослідницьку проблему з використанням відповідних джерел і наукової літератури;
- Уміння аргументувати важливість соціальних функцій історика в сучасному суспільстві;
- Уміння інтегрувати досягнення інших гуманітарних наук та природничих для вирішення актуальних проблем історії та археології;
- Уміння пояснити значення історико-культурної спадщини для розвитку людства в цілому та окремих спільнот;
- Уміння аргументувати актуальність теми обраного наукового проекту (дипломної роботи), встановлювати її зв'язок з пріоритетними напрямками розвитку сучасної науки в Україні;
- Уміння критично оцінювати ступінь розробленості дослідницької проблеми та новизну отриманих результатів;
- Уміння визначати мету, об'єкт, предмет завдання та методи дослідження, обґрунтовувати його методологічні засади;
- Уміння узагальнити результати дослідницької (дипломної) роботи, готувати результати наукових досліджень до оприлюднення у фаховому середовищі та рекомендувати шляхи їхнього використання;
 - Уміння робити висновки про результати діяльності осіб, спільнот та структур у конкретні історичні епохи.

- **Організація навчання**

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		Аудиторна робота		самостійна робота
		лекції	практичні	
<u>Змістовий модуль I</u>				
1.	Падіння Російської імперії. Громадянська війна	2	–	15
2.	Радянська Росія у 1921-1941 рр.	2	2	10
	Загальна кількість	4	2	25
<u>Змістовий модуль II</u>				
1.	СРСР у Другій світовій війні (1939-1945 рр.) та післявоєнна відбудова	1	2	10
2.	СРСР у післявоєнний період (1945-1985 рр.)	1	2	15
	Загальна кількість	2	4	25
<u>Змістовий модуль III</u>				
2.	Росія в умовах глобалізації	4	4	20
	Загальна кількість	4	4	20
	Разом	10	10	70

Тематика семінарських занять

Заняття 1. Соціально-економічні і політичні перетворення у Радянській Росії (1921-1941 рр.).

Заняття 2. СРСР у Другій світовій війні (1939-1945 рр.).

Заняття 3. СРСР у післявоєнний період (1945-1985 рр.).

Заняття 4-5. Від СРСР до Росії.

Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота передбачає складання презентації з будь-якого аспекту розвитку культури Росії у період з 1917 до 2008 року, а також написання есе на ту ж тематику з обґрунтуванням обраної теми.

Презентація має вміщувати від 10 до 15 слайдів (не більше і не менше!) і містити лише ключові положення для розкриття обраної тематики.

Порядок оцінювання

АУДИТОРНА РОБОТА	САМОСТІЙНА РОБОТА	ЗАЛІК	РАЗОМ
50+20	30	100	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання до заліку:

1. Предмет і завдання курсу. Місце і роль курсу у структурі історичних наук.
2. Лютнева революція 1917 р. і повалення самодержавства.
3. Правління Тимчасового уряду. Боротьба більшовиків за владу.
4. Громадянська війна в Росії. Іноземна інтервенція.
5. Створення СРСР
6. “Нова економічна політика”, внутрішньопартійна боротьба у ВКП(б).
7. Колективізація та індустріалізація. Становлення тоталітаризму. Голодомори та репресії.
8. Зовнішня політика СРСР у 1920-ті – 1941 рр.
9. Загострення протиріч світового розвитку у 1930-ті рр. СРСР на початковому етапі Другої світової війни (1939 – 1941 рр.)
10. Напад Німеччини на СРСР. Причини поразок радянської армії влітку-восени 1941 р.
11. Московська, Сталінградська битви та битва на Курській дузі.
12. Наступальні операції 1944-1945 рр., капітуляція Німеччини та воєнно-політичні наслідки перемог.
13. Геополітичні наслідки Другої світової війни. Початок «холодної війни». Апогей сталінізму.
14. Повоєнна відбудова і розвиток СРСР (1945 – 1952 рр.).
15. Внутрішня і зовнішня політика СРСР у роки “хрущовської відлиги”.
16. “Епоха застою”
17. Посилення протиріч у внутрішній і зовнішній політиці СРСР в 1950-1980-ті рр.
18. Перебудова: причина, зміст, результати. Розпад СРСР

19. Економічні реформи 1990-х рр.
20. Становлення нової російської державності.
21. Чеченське питання.
22. Становлення ринкової економіки.
23. Внутрішня політика Російської Федерації у 1999 – 2008 рр.
24. Російська Федерація у 2008 – 2010 рр. Президентство Д. Медведєва.
25. Зовнішня політика Російської Федерації у 1991 – 2010 рр.

Політика курсу

Студент зобов'язаний відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений викладачем час. Студент повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в навчальному процесі.

Політика академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності студентами передбачає:

- ✓ Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- ✓ Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- ✓ Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Література до курсу

1. Бондаренко А. Ю., Ефимов Н. Н. Утаенные страницы советской истории. – М., 2010. - 352 с.
2. Бузгалин А. В., Колганов А. И. Сталин и распад СССР. – М., 2003. - 160 с.
3. Веллер М., Буровский А. История безумной Гражданской войны. – М., 2007.
4. Верт Н. Історія Радянської держави. 1900 – 1991. – Рівне, 2001.
5. Голдгейр Дж., Макфол М. Цель и средства. Политика США в отношении России после "холодной войны". – СПб., 2009. - 520 с.
6. Жуков Д. Войны на руинах СССР. – СПб., 2010.- 256 с.
7. Кара-Мурза С.Г. Советская цивилизация. – К., 2004.
8. Медведєв Р. Советский Союз. Последние годы жизни. – СПб., 2010. - 640 с.
9. Польшов М. Ф. Исторические предпосылки перестройки в СССР. Вторая половина 1940 - первая половина 1980-х гг. – М., 2010.- 512 с.
10. Попович М. Червоне століття. – К., 2007.

11. Путеводитель по истории России. 1917-1991. – СПб., 2010. - 688 с.
12. Русская история. XX век. События и даты. – СПб., 2009. - 384 с.
13. Современная Россия в оценках восточноевропейцев. – СПб., 2009. - 218 с.
14. Терещенко Ю.Я. История России XX – начала XXI вв. – М.; Ростов н/Д, 2004.
15. Яковлев А. Перестройка. 1985-1991. – М., 2008 г. - 872 с.